

МЕЖДИНЕН ПРЕГЛЕД НА УСТАНОВЕНИТЕ ЗНАЧИМИ ПРОБЛЕМИ В УПРАВЛЕНИЕТО НА ВОДИТЕ В ДУНАВСКИЯ РЕЧНИЯ БАСЕЙН

Съгласно изискванията на чл. 14, ал. 1, т.б от Рамковата Директива за водите 2000/60 и графика за информиране на обществеността по изготвянето на План за управление на речните басейни, Басейнова дирекция Дунавски район изготви междинен преглед на установените в Дунавския речен басейн значими проблеми по управлението на водите. Изготвената оценка на антропогенно въздействие и анализ на състоянието на водите по елементи и области на въздействие даде възможност да се идентифицират четири значими проблеми в управлението на водите:

- Замърсявания от органични вещества
- Замърсявания от биогенни вещества
- Замърсявания от опасни вещества
- Хидроморфоложки изменения

Качеството на водите е най-значителният индикатор за въздействието на човешката дейност върху естествената водна среда. Основните източници на замърсявания на водите, от които идват и съответните проблеми, са земеделието, промишлеността, транспорта и населените места, като голяма част от тези замърсявания постоянно се изпускат в повърхностните и подземни води. Замърсителите, предимно от органичен произход, се разграждат под въздействието на естествени самопречистващи процеси до определена степен, но някои вещества изобщо не могат да бъдат разградени от естествените процеси, което налага тяхното отстраняване или намаляване до допустими за околната среда граници.

Антропогенно въздействие върху повърхностни води

- Проблеми от точкови източници на замърсяване

Точкови източници на замърсяване на водите са заустването на градските канализации на населени места с над 2000 е. ж., заустващи без необходимо пречистване; зауствания от градски пречиствателни станции за отпадъчни води; зауствания на промишлени отпадъчни води от индустриални обекти.

- Проблеми от дифузни източници на замърсяване

Дифузни източници на замърсяване са от населени места без ПСОВ и без канализация, промишлени зони без канализация, сметища без изолация. При дифузно внесенията вещества от значение са биогенните вещества, пестицидите (препарати за растителна защита) и тежките метали.

Проблемите, произлизащи от дифузното натоварване на повърхностните води с азот, се влияят основно от притока от подземните води (разтворените вещества), а с фосфор се предизвиква основно от ерозията (внесените количества твърди частици).

Други замърсявания, които имат значение, са стари замърсявания и/или опасни замърсявания на почвата, (включително от депа, аварии), при изоставени минно-технически съоръжения или значително сухо или мокро отлагане от атмосферата.

- Проблеми вследствие на хидроморфологични изменения

Като хидроморфологични изменения се обобщават водочерпенето от повърхностните води, регулиране на оттока, морфологични изменения.

- Проблеми възникнали в резултат на водочерпения за питейно-битови, промишлени, селскостопански, хидроенергийни и др. цели.
- Проблеми от регулиране на оттока.

Това са проблеми възникнали в следствие изграждане на хидроенергийни съоръжения (ВЕЦ, МВЕЦ), изграждане на язовири, диги за защита от наводнения, бентове и преливници. Въздействия, свързани с хидроморфологични промени значително се отразяват върху водните организми. Особено силно е въздействието на напречни строителни съоръжения, тъй като се прекъсва проходимостта за онези водни организми, които не са в състояние да преодолеят тези прегради.

- Проблеми от морфологични изменения

Прекъсването на естествената дължина на реките, физически изменения на коритото, развитие на инфраструктурата (пътища, мостове), инженерни дейности, земекопни работи са важни и съществени въздействия, които влияят върху натоваването с вредни и биогенни вещества. Често те отнемат на водните организми тяхната жизнената среда и достъпа до хранителни вещества, а с това и възможността им за оцеляване.

Антропогенно въздействие върху подземните води

- Проблеми от точкови източници на замърсяване :

Като такива се разглеждат нерагламентирани (селски) сметища, общински сметища, складове за пестициди, течове от замърсени площадки, депа на производствени и опасни отпадъци, местоположения на стари замърсители, стари сметища, затворени индустриални терени. При замърсявания от точкови източници в подземните води се повишава съдържанието на биогенни вещества.

- Проблеми от дифузни източници на замърсяване

Дифузни източници на замърсяване са земеползването (орна земя и трайни насаждения), селища без изградена канализационна мрежа, урбанизирани територии. Значимите проблеми от този вид въздействие върху подземните води са увеличаване съдържанието на нитрати, фосфати, сулфати, хром, желязо и манган. Съдържанието на нитрати е водещ параметър за дифузните внасяния при подземните води.

- Проблеми от значими водочерпения

Това са водочерпения за питейни нужди, за земеделието, за промишлени цели, като проблемите тук се проявяват при свръхводочерпене на подземните водни тела.

За решение на проблемите и достигане добро състояние на всички води съгласно чл. 4 от Рамковата директива за водите се прилагат мерки – основни и допълнителни.

Мерките, които се прилагат, са на базата на действащи правни разпоредби в Република България и в Европейската Общност.

Законодателство на Европейската Общност за опазване на водите	Законодателство на Република България за опазване на водите
Рамкова директива за водите 2000/60	Закон за водите (обн. ДВ, бр.91/25.09.2002 г., посл. изм., бр. 41 от 22.05.2007 г.)
Директива за водите за къпане (76/160/ЕЕС)	Наредба № 11 за качеството на водите за къпане (ДВ, бр. 25/ 2002г.)
Директива за птиците (79/409/ЕЕС)	Закон за биологичното разнообразие (ДВ, бр. 77/ 2002г.) Закон за защитените територии (ДВ, бр.133/ 1998г.)
Директива за защита на подземните води от замърсяване и влошаване (2006/118/ЕС) Директива за питейните води (80/778/ЕЕС) с измененията от Директива 98/83/ЕС	Закон за водите Наредба № 1 за проучването, ползването и опазването на подземните води (обн.ДВ, бр.87 от 30.10.2007 г.) Наредба № 3 за санитарно-охранителните зони около водоизточници за питейно- битово водоснабдяване (ДВ, бр. 88/ 2000г.) Наредба № 9 за качеството на водата, предназначена за питейно-битови цели (ДВ, бр. 30/ 2001г.) Наредба № 12 за качествените изисквания към повърхностните води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване (ДВ, бр. 63/ 2002г.)
Директива за сериозните аварии (Севезо) (96/82/ЕС)	Закон за опазване на околната среда (ДВ, бр. 91/ 2002г., изм. и доп. бр. 77/ 2005г.) Наредба за условията и реда за издаване на разрешителни за изграждане и експлоатация на нови и действащи предприятия и съоръжения, в които се въвежда система за предотвратяване на големи аварии с опасни вещества или за ограничаване на последствията от тях (ДВ, бр. 38/ 2003г.)
Директива за оценката на въздействието върху околната среда (85/337/ЕЕС)	Закон за опазване на околната среда Наредба за условията и реда за извършване на оценка на въздействието върху околната среда (ДВ, бр. 25/ 2003г.) Наредба за условията , реда и методите за извършване на екологична оценка (Дв, бр. 57/ 2004г.)
Директива за канализационните утайки (86/278/ЕЕС)	Закон за управление на отпадъците (ДВ, бр. 86/ 2003г., изм. и доп. бр. 77/ 2005г.)

	Наредба за реда и начина за оползотворяване на утайки от пречистването на отпадъчни води (ДВ, бр. 112/ 2004г.)
Директива за общинските пречиствателни станции за отпадъчни води (91/271/ЕЕС)	Наредба № 6 за емисионни норми за допустимото съдържание на вредни и опасни вещества в отпадъчните води, зауствани във водни обекти (ДВ, бр. 97/ 2000г., изм. и доп. ДВ, бр. 24/ 2004г.) Наредба № 7 за условията и реда за заустване на производствени отпадъчни води в канализационните системи на населените места (ДВ, бр. 98/ 2000г.) Наредба № 10 за издаване на разрешителни за заустване на отпадъчни води във водни обекти и определяне на индивидуалните емисионни ограничения на точковите източници на замърсяване (ДВ, бр. 66/ 2001г.)
Директива за продуктите за растителна защита (91/414/ЕЕС)	Закон за защита от вредното въздействие на химичните вещества и препарати (ДВ, бр. 10/ 2000г., изм. и доп. ДВ, бр. 114/ 2003г.)
Директива за нитратите (91/676/ ЕЕС)	Наредба № 2 за опазване на водите от замърсяване с нитрати от земеделски източници (ДВ, бр. 87/ 2000г.)
Директива за хабитатите (92/43/ ЕЕС)	Закон за биологичното разнообразие Наредба № 4 за качеството на водите за рибовъдство и за развъждане на черупкови организми (ДВ, бр. 88/ 2000г.)
Директива за комплексното предотвратяване и контрол върху замърсяването (96/61/ЕС)	Закон за опазване на околната среда Наредба за условията и реда за издаване на комплексни разрешителни за изграждането и експлоатацията на нови и действащи промишлени инсталации и съоръжения (ДВ, бр. 26/ 2003г., попр. ДВ, бр. 29/ 2003г.)

ИДЕНТИФИЦИРАНИ ЗНАЧИМИ ПРОБЛЕМИ ПО ПОРЕЧИЯ НА ТЕРИТОРИЯТА НА БДДР – ПЛЕВЕН

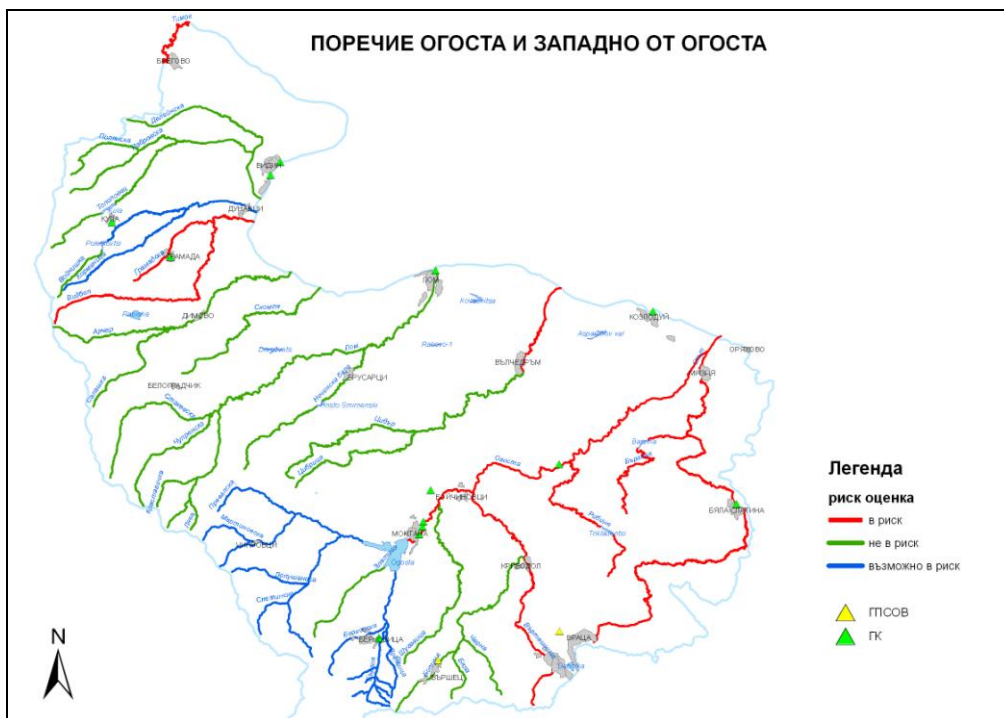
Поречие Огоста и реките западно от Огоста

Повърхностни води

Съгласно изготвената риск оценка на повърхностните водни тела има единадесет тела в лошо екологично състояние. Осем от тях са разположени в долното течение на р. Огоста от гр. Монтана до устието ѝ при р. Дунав, а останалите три са българския участък от р. Тимок, цялата р. Витбол и р. Цибрица от гр. Вълчедръм до устието и на р. Дунав.

Проблемите водещи до недоброто им състояние са в резултат на органични замърсители, опасни вещества и замърсяване с нитрати. Това са зауствания на непречистени отпадъчни води от селищни канализации и от недобре работещи локални пречиствателни съоръжения за производствени отпадъчни води или директни зауствания на отпадъчни производствени води.

Основни източници на замърсяване на река Огоста са битовите отпадъчни води на гр. Монтана, гр. Берковица, гр. Бойчиновци, гр. Бяла Слатина и производствени отпадъчни води от промишлени предприятия.

Подземни води

В речният басейн на река Огоста и западно от Огоста са идентифицирани 8 броя подземни водни тела в лош стаус. Проблемите са от биогенни замърсявания - повишени концентрации на азот, фосфати и сулфати.

- **Порови води в Кватернера Брегово-Новоселска низина** - Основни източници на замърсявания са: 7 броя нерагламентирани сметища, 6 броя населени места без канализация. Регистрирано повишено съдържание на нитрати над 50 мг/л.

- **Порови води в Кватернера Островска низина** - Основни източници на замърсявания са: 2 населени места без канализация, 1 склад за пестициди, 4 нерагламентирани сметища.

- **Порови води в Кватернера - Арчар-Орсойска низина** - Основни източници на замърсявания са: 14 броя населени места без канализация, 18 нерагламентирани сметища, 2 склада за пестициди. Регистрирано повишено съдържание на нитрати над 50 мг/л.

- **Порови води в Кватернера - р. Лом** - Основни източници на замърсявания са: 23 населени места без канализация, 33 броя нерагламентирани сметища, 1 склад за пестициди. Регистрирано повишено съдържание на нитрати над 50 мг/л.

- **Порови води в Кватернера - р. Огост** - Основни източници на замърсявания са: 28 населени места без канализация, 41 нерагламентирани сметища, 3 склада за пестициди. Регистрирано повишено съдържание на нитрати над 50 мг/л.

- **Порови води в Кватернера - р. Цибрица** - Основни източници на замърсявания са: 8 броя нерагламентирани сметища, 2 склада за пестициди. Регистрирано повишено съдържание на нитрати над 50 мг/л.

- **Порови води в Кватернера - р. Скът** - Основни източници на замърсявания са: 16 населени места без канализация, 21 нерагламентирани сметища.

Подземни водни тела в лош статус в резултат от свръхводочерпене са: **Поровите води във Видинската низина и Поровите води в Козлудуйската низина.**

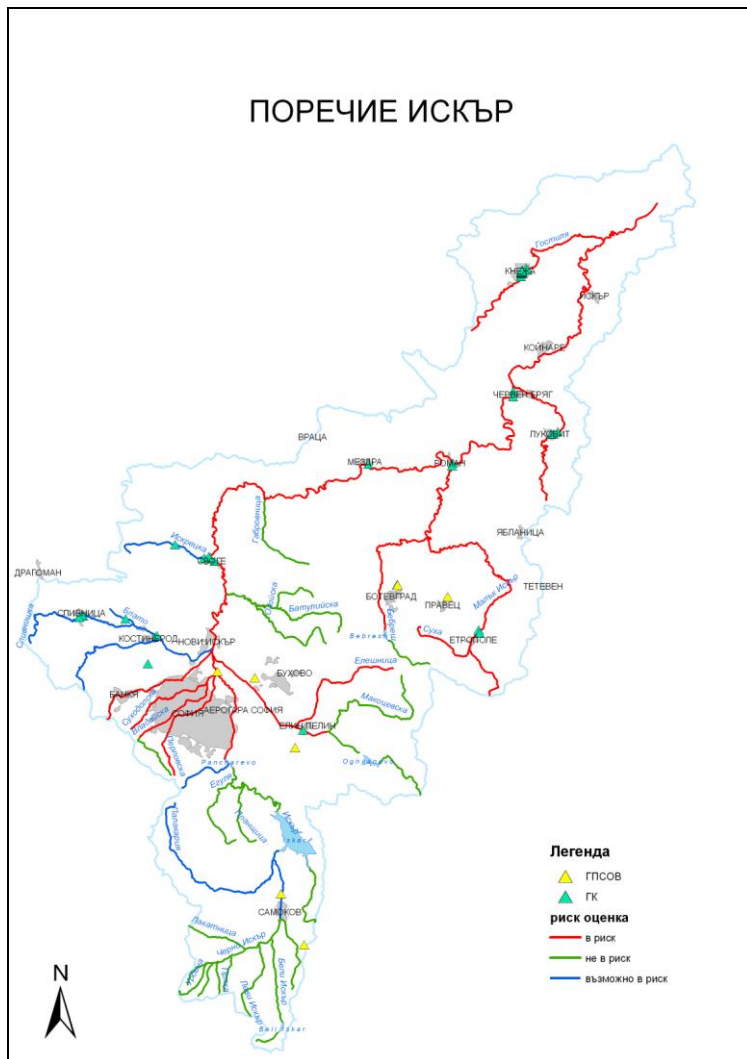
Поречие Искър

Повърхностни води

Съгласно изготвената риск оценка на повърхностните водни тела има десет тела в лошо екологично състояние, разположени в средното и долно течение на р. Искър от гр. София до вливането ѝ в р. Дунав.

Проблемите водещи до недоброто им състояние са от органични вещества и опасни вещества. Основни източници на замърсявания са пречиствателни станции за отпадъчни води, отпадъчни води от селищни канализации без пречистване, индустриални предприятия, селскостопански дейности.

В най-голяма степен са замърсени водите от селищната канализация на градовете: Елин Пелин, Костинброд, Своге, Мездра и Роман.

Подземни води

В речният басейн на река Искър има 2 подземни водни тела в лош статус. Проблемите са от повишени стойности на биогенни вещества – нитрати и фосфати,

- **Порови води в Кватернера - р. Искър** - Основни източници на замърсявания са: 6 населени места без канализация, 22 броя нерагламентирани сметища, 11 склада за пестициди. Регистрирано повишено съдържание на нитрати над 50 мг/л.

- **Порови води в Неоген-Кватернера - Софийска долина** - Основни източници на замърсявания са: 82 нерагламентирани сметища, 7 склада за пестициди, 8 населени места без канализация.

Поречие Вит

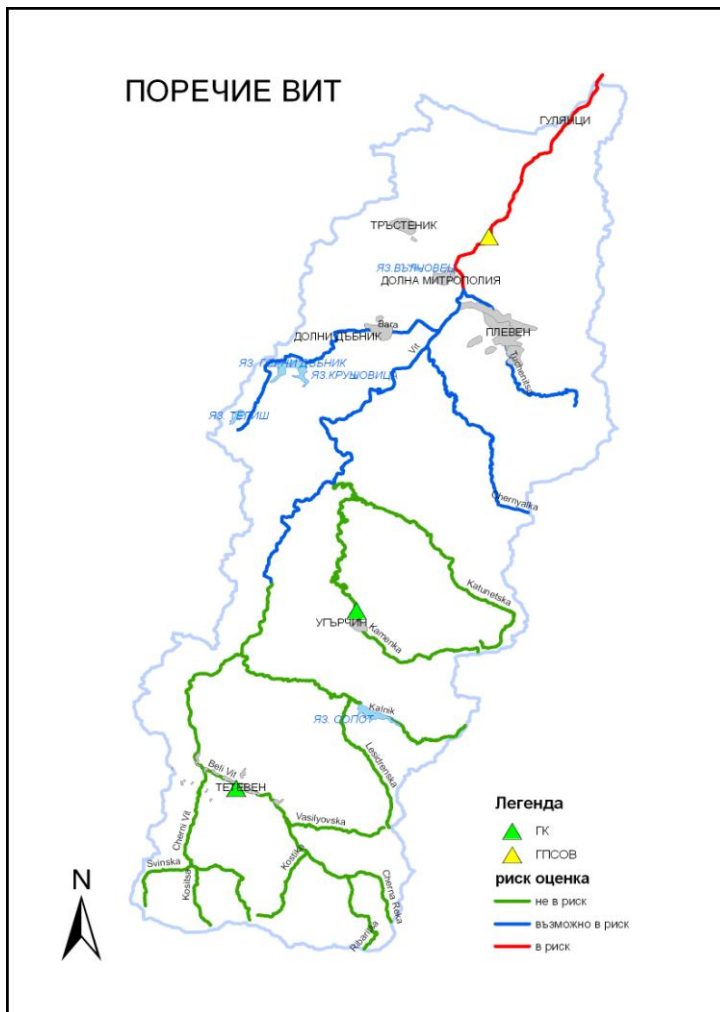
Повърхностни води

Съгласно изготвената риск оценка на повърхностните водни тела има едно тяло в лошо екологично състояние, разположено в долното течение на р. Вит между гр. Долна Митрополия и гр. Гулянци.

Проблемите, водещи до недоброто му състояние, са в резултат на замърсяване с нитрати и опасни вещества. Основна причина за повишеното съдържание на нитрати в повърхностните води е използването на по-големи количества торове от изкуствен и

органичен произход в земеделието, както и отпадъчните води от силажи, замърсени води от земеделски дейности.

Причина за лошия статус на водното тяло от опасни вещества може да бъде от заустването на градските канализации с и без ПСОВ, както и промишлени отпадъчни води с и без пречистване. В района на водното тяло е разположена ПСОВ на гр. Плевен. Собственият и контролният ѝ мониторинг за 2006 г. показват превишения два пъти над емисионното ограничение по показатели кадмий, олово, общ фосфор, общ азот, нефтопродукти и феноли.

Подземни води

Във водосбора на река Вит са идентифицирани има 2 подземни тела в лош стаус. Проблемите са от повишено съдържание на нитрати, фосфати, манган, хром, свръводочерпене.

Порови води в Кватернера - р. Вит - Основни източници на замърсявания са: 17 броя нерагламентирани сметища, 5 склада за пестициди, 15 населени места без канализация. Регистрирано повишено съдържание на нитрати над 50 мг/л.

Порови води в Кватернера - между реките Вит и Осъм - Основни източници на замърсявания са: 24 населени места без канализация, 19 склада за пестициди, 30 броя нерагламентирани сметища. Регистрирано повишено съдържание на нитрати над 50 мг/л.

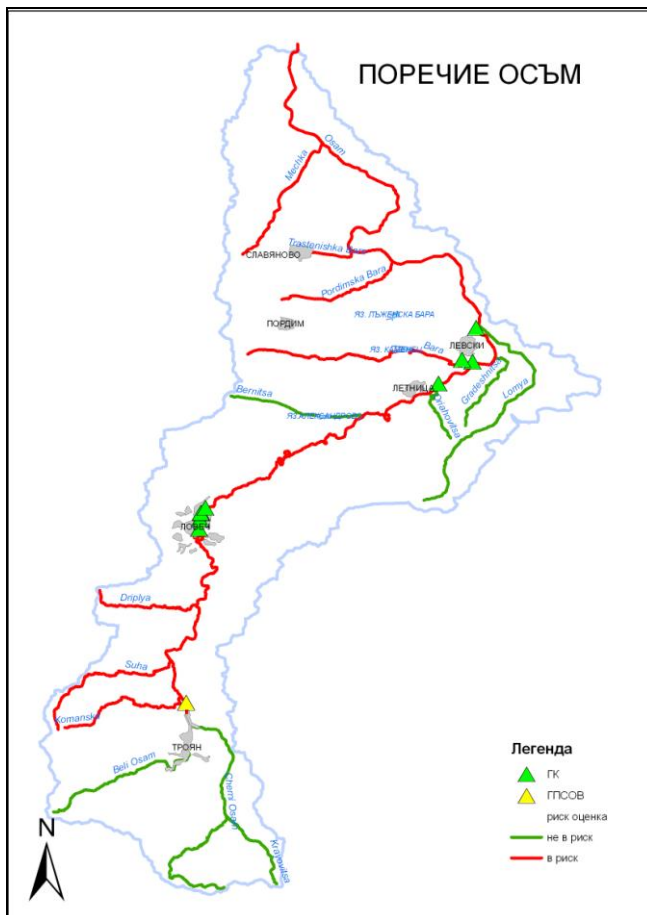
Поречие Осъм

Повърхностни води

Съгласно изготвената риск оценка на повърхностните водни тела има осем тела в лошо екологично състояние, разположени в средното и долно течение на реката от гр. Троян до устието ѝ при р. Дунав.

Значими източници на замърсяване се явяват градските канализации на общините Ловеч, Троян, Летница и Левски, ПСОВ "БАЛКАН" АД, "Осъм" АД, "Куинс" АД, "Фруктоджус" ЕООД, "ММ Никопол", хотелските комплекси, къщите за селски туризъм, мандрите и месопреработвателните предприятия.

Района на р. Осъм в и след гр. Троян е с добре развита промишленост - дървообработваща, хранително – вкусова и месопреработвателна, което прави антропогенният натиск силно изразен. Особено натоварване оказва заустването в градската канализацията отпадъните води на завод „Лесопласт“ гр.Троян. Това затруднява работата на ПСОВ и води до чести спирания за регулиране на режима. Друг източник на замърсяване е клиницата на „Троямес“. След този пункт има наличие на високи суспендирани вещества, нитрити и феноли.

Подземни води

Във водосбора на река Осъм въз основа на извършената риск оценка има 3 подземни водни тела в лош статус. Проблемите са от биогенни вещества - повишено съдържание на нитрати, фосфати, манган, хром.

Порови води в Кватернера - р. Осъм - Основни източници на замърсявания са: 25 броя нерагламентирани сметища, 16 склада за пестициди. Регистрирано повишено съдържание на нитрати над 50 мг/л.

Порови води в Кватернера - между реките Вит и Осъм - Основни източници на замърсявания са: 24 населени места без канализация, 19 склада за пестициди, 30 броя нерагламентирани сметища. Регистрирано повишено съдържание на нитрати над 50 мг/л.

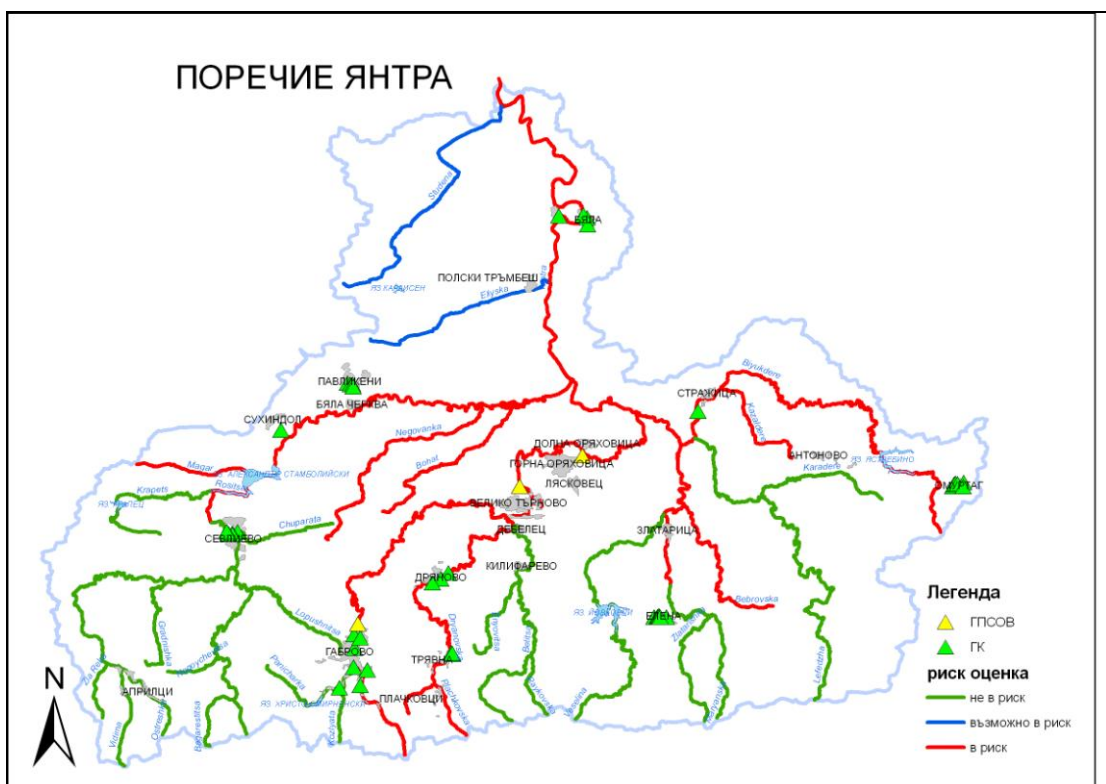
Порови води в Кватернера - между реките Осъм и Янтра - Основни източници на замърсявания са: 8 склада за пестициди, 39 населени места без канализация, 42 броя нерагламентирани сметища. Регистрирано повишено съдържание на нитрати над 50 мг/л.

Поречие Янтра

Повърхностни води

Съгласно изготвената риск оценка на повърхностните водни тела има дванадесет тела в лошо екологично състояние, четири от тях са разположени на р. Янтра, а останалите на нейните притоци, р. Росица, р. Негованка, р. Бохът, р. Магър, р. Бюк дере и р. Дряновска.

Проблемите, водещи до недоброто им състояние, са в резултат на органични замърсители, опасни вещества и замърсяване с нитрати и са предизвикани от зауствания на пречиствателни станции за отпадъчни води, отпадъчни води от селищни канализации без пречистване, индустриални предприятия, селскостопански дейности.

Подземни води

Във водосбора на река Янтра въз основа на извършената риск оценка има 2 подземни водни тела в лош статус. Такива са алувиалните води на река Янтра и

междуречния масив между река Янтра и река Осъм. Проблемите са биогенни замърсявания - повишено съдържание на нитрати, манган.

Порови води в Кватернера - между реките Осъм и Янтра - Основни източници на замърсявания са: 8 склада за пестициди, 39 населени места без канализация, 42 броя нерагламентирани сметища. Регистрирано повишено съдържание на нитрати над 50 мг/л.

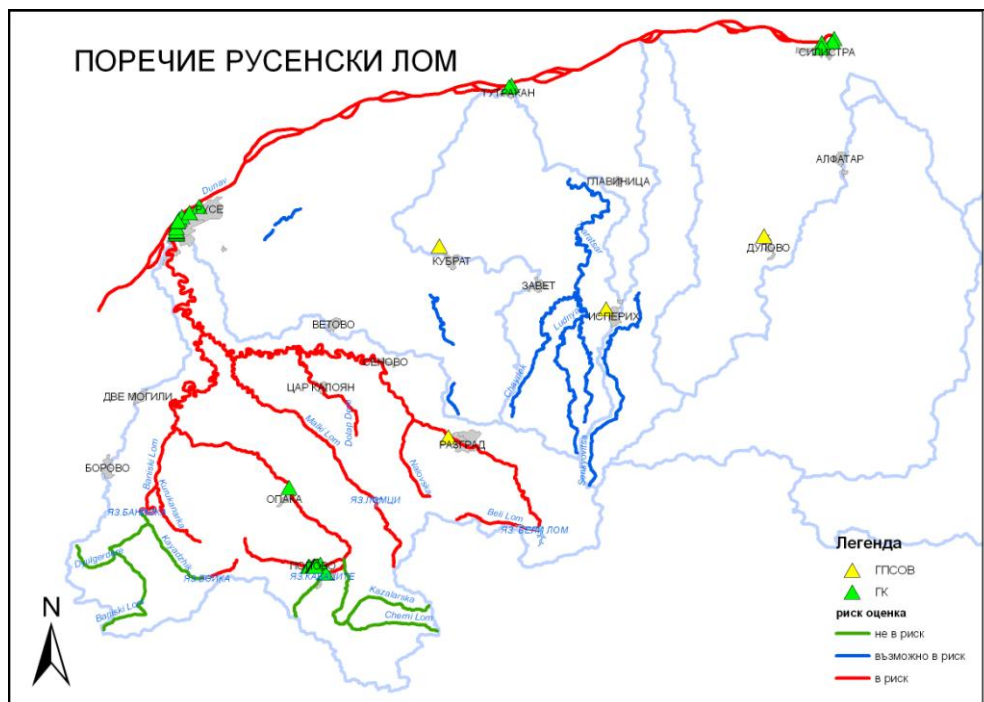
Порови води в Кватернера-река Янтра - Основни източници на замърсявания са: 28 населени места без канализация, 34 нерагламентирани сметища. Регистрирано повишено съдържание на нитрати над 50 мг/л.

Поречие Русенски Лом и Добруджански реки

Повърхностни води

Съгласно изготвената риск оценка на повърхностните водни тела има шест тела в лошо екологично състояние, разположени в средното и долно течение на р. Русенски Лом.

Проблемите водещи до недоброто им състояние са в резултат на органични замърсители, опасни вещества и замърсяване с нитрати, вследствие на заустване на битово-фекални и промишлени непречистени отпадъчни води.

Подземни води

Въз основа на оценка на риска е идентифицирано едно подземно водно тяло в риск, намиращо се в Бръшлянската низина. Проблемите са биогенни замърсявания - повишено съдържание на нитрати, манган и свръводочерпене.

Порови води в Кватернера - Бръшлянска низина - Основни източници на замърсявания са: 13 население места без канализация, 18 нерагламентирани сметища. Регистрирано повишено съдържание на нитрати над 50 мг/л.